Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor
Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret
Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links
Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

Skolebladet

VORT BLAD

Nr. 7. | Jul 1915. | 4. Aarg.

Sønderjyderne og Verdenskrigen.

(Eftertryk af „Nordens Ungdom").

Der findes ikke en eneste Dansk med et levende og friskt Sind for alt folkeligt Fællesskab indenfor vor lille Nation, som ikke Dag ud og Dag ind i Tankerne følger Slesvigerne paa deres tunge Færd under de fremmede Faner. Vore Landsmænd — spredt over Fronterne — fra Belgien til Elsas, fra Riga til Balkan!

Det er ikke længere siden end i Maj 1914, at de unge Slesvigere som urovækkende Landstrygere spredtes af de preussiske Gendarmer, da de vilde standse og takke ved vore Heltegrave dernede i Angel. Jeg ser Billedet saa klart for mig: Den høje, smukke, lyse, Obelisk ved Sankelmark Sø. Den store Skare af unge Kvinder og Mænd, som kommer cyklende ned ad den solvarme Vej fra Flensborg, mellem de levende Hegn, hvor Fugle og Blomster bringer Sommerbud til alle vejfarende. Og som brat standser, da den finder seks Pikkelhuer paa Vagt ved Mindesmærket. Andreas Grau vil sige sine Landsmænd et Par Ord — her, hvor deres Fædre faldt for Danmark i haard Kamp mod to af Europas Stormagter. Men Pikkelhuerne afbryder: Intet Opløb, ingen Demonstrationer — „Vorwärts! Vorwärts!" Og spredt i Smaagrupper maa „Ungdanskerne" søge ind over Landet, ind ad Bivejene til de hellige Steder, hvor Læssøe tog Afsked med sine tapre Folk og Schleppegrell, fandt Heltedøden i Spidsen for sine. Og overalt Gendarmer.

Ingen Blomster paa Gravene! „Vorwärts! Vorwärts!"

Saa samles endelig hele Skaren nede ved Danevirke. Her staar den ved Valdemarsmurens teglrøde Rester og spejder mod Syd — ser ud over de vide Strækninger, som Slægtled paa Slægtled af vort Folk spændt har spejdet ud over, naar den .store Nabo i Syd rejste sig. Her ligger det Virke, der i alle danske Sind har faaet den stolteste Plads som Symbolet paa vor folkelige Frihed, vor ukuelige Trang til Selvhævdelse.

> Her løfter den Vold sin Varde
> mørk mod den blege Kvæld
> og viser, hvad Dansken svarte,
> naar Fremmede kaldte ham Træl:
> Eet Svar fra Svend Tveskæg og Skarde
> til Læssøe og Schleppegrell.

Hvor mange Gange har jeg ikke tænkt: disse unge Danske med den store Tro paa deres egen Kraft til at skabe en Slægt „endnu mere dansk end de selv", de er altsaa nu for Størstedelen gledet ind i denne uendelige, graa Masse, denne levende Mur af „Feltgraa", der søger at holde mere end det halve Europa borte fra Tysklands Grænser. De lider for Tysklands Skyld, bløder, dræbes, ødelægges for Tysklands Skyld — efter at Tyskland selv, d: Preussen, har indviet dem til Kampen ved en Forfølgelse og Ubarmhjærtighed, som nu to Generationer kan vidne om. Maaske ligger mange af dem i Gravene nede i den kolde fremmede Jord, ligger og lytter til Drønet, der gaar gennem Verden, og bier paa, at det skal stilne af, saa deres Hjemland atter kan se den Ungdom, Vaabnene sparede. Og jeg er overbevist om, at mange Tanker i denne trøstesløse Vinter er gaaet paa Langfart til Angels Sol og Sommer, til Bautaen ved Sankelmark Sø og til Heltegravene for de Folk, der stred for deres egen Sag og døde med deres eget Lands Haab paa Læberne.

Det er næsten umuligt for os herhjemme at forstaa, hvad vore Lands-

mænd i Slesvig har maattet gennemgaa i Maanederne efter Verdenskrigens Udbrud. Deres Prøvelser har jo været af saa mangfoldig og frygtelig Art.

Først dette, at de ved Krigens Udbrud behandledes som mistænkte Individer, saa Førerne, ja Hundreder af ansete Mænd fængsledes uden Lov og Dom. Pressens og Foreningernes Ledere, Grev Schack til Schackenborg og Storbønderne rundt om i de nordslesvigske Herreder, dansksindede Borgere fra Købstæderne og de fattige Fiskere paa Barsø — alle maatte dele Kaar og Skæbne, indtil det unge Mandskab ved en Pligttroskab, som er aldeles beundringsværdig, havde overtydet de høje Myndigheder om, at Befolkningen heller ikke i denne kritiske Tid havde i Sinde at kæmpe paa andet end Lovens Grund.

Saa de stadig gentagne Udskrivninger af Mandskab. Trøstesløse, haabløse. De Afskedstimer, som de nordslesvigske Hjem kan fortælle om, er saa tunge af Sorg, at alene Tanken om dem svier i Hjertet. Men de er ogsaa saa fulde af fast, dyb Resignation, af heroisk Pligtfølelse, at vi ikke nok kan beundre den Karakterstyrke, som lod Befolkningen bære dem. Vi Danske véd, hvorfor det unge Mandskab ikke svigtede sin Pligt. Vi behøver ikke at fortælle hinanden det. Og naar mange af vore unge Kammerater nu er dræbt i det fremmede, saa takker vi dem i deres Grav, fordi de med deres Liv indestod for vort Folks Ære og villigt gav sig hen for at dække os mod enhver Mistanke, der ellers kunde have rejst sig imod os.

Og derpaa det stadig stigende økonomiske Tryk, som Krigen bragte Nordslesvig. Fejlslagne Beregninger, udtømte Beholdninger, ødelagte Muligheder. Vi ved, at der er kommet Nød i mange Hjem, hvor den ikke før har været kendt. Vi ved, at den jernhaarde Handelskrig, som er et af Englands Midler til at tvinge Tyskland i Knæ, ogsaa rammer vore Landsmænd.

Men endnu mere mærker de og vi det aandelige Tryk, som Krigen har frembragt. Ingen frimodige Ord. Forsamlingshusene lukkede, Møderne i det frie aflyste, Pressen kneblet, den stadige, levende Forbindelse med Moderlandet afbrudt. Tag „Flensborg Avis“ eller et andet dansk-slesvigsk Blad og se, hvad der er igen af det gamle! Lutter officielle og officiøse Meddelelser, Udpluk af tysk Presse, sparsomt Egnsnyt og endnu sparsommere Nyt fra Norden. Strenge Ordrer — ikke alene om, hvad der ikke *maa* staa, men tillige om, hvad der *skal* staa. Der er i disse Blade intet andet tilbage af den danske Tone end det Sprog, hvori de er skrevet — og selv dette har enkelte tyske Røster krævet kvalt.

Og saa først og sidst Ungdommens Ofring. Vi husker disse Maaneder i Krigens Begyndelse, hvor Bladene Dag ud og Dag ind bragte de lange, sorte Lister over de Nordslesvigere, der var dræbt eller lemlæstet eller fanget. En skønne Dag nedlagde Myndighederne Forbud imod deres Offentliggørelse. Hvorfor? Var de efterhaanden for uhyggeligt lange? Var det farligt i Længden, at Befolkningen Dag for Dag stilledes lige overfor disse Tab, som den dog ikke kunde frigøre sig for?

Der er saa meget, som vi endnu ikke ved. Ikke engang et nogenlunde paalideligt Tal paa de faldne kan vi naa til. Vi ved kun, at hvis de nordslesvigske Amter skulde have mistet forholdsvis ligesaa mange Mand, som hele Kongeriget og Slesvig mistede i 1864, vilde Tallet ikke have været mere end 300. Og det er over 2000 — nu, da maaske

kun den halve Krigens Tid er gaaet. Hertil kommer den endnu større Mængde af Krøblinge, af lettere saarede, af savnede.

Dyrt Blod blev udgydt hernede,
og er du bange, saa skælv,
thi endnu er Tiderne vrede.

Men midt i denne mørke Tid staar der lysende Tegn paa Himlen. Hører vi Bud dernede fra — og det hændes jo dog trods al god Vilje til at hindre det — er det ikke Klager og Jammer, der lyder. Disse Folk er saa usigelig danske i deres rolige Udholdenhed, saa prægtig jydske i deres sejge Stædighed — ja jydske i deres lune, uopslidelige Humør.

Her hverken kan eller skal refereres, hvad der siges paa Tomandshaand. Men dette garanterer jeg og alle andre, som har haft den Lykke at naa bag om Afspærringerne ind til Slesvigernes Sind og Sjæl, at deres Mod er ubrudt, deres Haab er varmt, som den Sommersol, vi gaar imøde, og deres Vilje til at døje alt for at vinde alt er mere stolt og heroisk, end nogen kunde have anet. De har ikke svigtet deres gamle Grundlag. De har ikke tændt nye Baal. Men flere og flere har samlet sig i trofast Inderlighed om de gamle, og hvis Ungdommen er rykket bort, saa har de ældre kun endnu fastere taget Vagten derhjemme — uden store Ord, uden Gestus, men stærke i den Vished, at efter Ragnarok kom alle gode Kræfters Forløsning og frie Liv under den nytændte Sol. „Hellere miste alle mine Sønner end slippe mit Haab", sagde en Bondekone. Lad dette være det eneste Citat.

Dog endnu et:

Der er en Sang af Niels Møller, som jeg ofte har haft Brug for i denne Tid, naar det saa haardest ud. Saa er den gaaet i mit Sind, og jeg vil citere et af dens Vers, for at det kan ligesom give Takten til det, der ovenfor er sagt:

Vi har et stort og helligt Haab,
som trodser Aar og Dag
og Jernets skarpe Sejersraab
og Jernets tunge Slag:
Søgt kan vorde set!
To kan blive ét!
Hvo har vel gransket det, som ej
er sket!

Vilh. la Cour.

Klubbens første Møde.

Tillad mig i Anledning af en Artikel i „V. B." fra 25 f. M., hvori min Ringhed gøres til Genstand for Omtale, at fremkomme med et Par Ord som Svar paa Hr. X.s venlige, forstaaende og — anonyme Artikel.

Det er ikke for at gøre noget ud af denne i sig selv saa ubetydelige Sag, men da de ærede Læsere jo ikke kan vide hvor meget, eller rettere, hvor overordentlig ringe Modenhed, der ligger bag Mærket „X", vil jeg dog tage til Genmæle.

Jeg kan godt forstaa, at „X." ikke vil lægge Navn til de halvanden Spalte „Kritik", som han har belemret „V. B." med. Man faar nærmest Indtrykket af, at han har gebærdet sig som en Ko paa en Vindeltrappe. Han vender sig med sin Kritik til flere Sider, og det eneste han opnaar, er at demonstrere sin komplette Mangel paa Evne til Bedømmelse af, hvad der den Aften fandt Sted i Klubben. Jeg gjorde mig særlig bemærket ved mine „ret flove Bemærkninger, som der alligevel blev

let af". Hvilken Kompliment til Hr. „X"s Kolleger, som øjensynlig ikke har den samme alvorlige Opfattelse af Diskussionen, som Hr. „X".

I sin Kritik af „Foredraget" overgaar „X" næsten sig selv. Det være ikke sagt for at forklejne Indlederen, der, saavidt jeg ved, havde udarbej- „Foredraget" samme Dag; men for at holde et Foredrag over det opgivne Evne, fordres der dog mere end den objektive Gengivelse af stedfundne Begivenheder, som endog er ret omtvistede (f. Eks, Tyskernes Grusomheder), og som Indlederen fremsatte den Aften mere i Oplæsnings- end i Foredragstone. Naar der tillige haardnakket fremsættes Paastande, som først Fremtiden vil kunne bevise, saa er det da rimeligt, at man under selve Indledningen tillader sig at interpellere, i Stedet for bagefter under Diskussionen at faa følgende Svar: det har jeg ikke sagt, eller: saa har du ikke forstaaet, hvad jeg mente, etc., etc. Paa den Maade vil Indlederen jo altid have en Bagdør parat, og hvad bliver der saa af Diskussionen. Desuden har man vel af en Indleder, som selv har valgt sit Emne, Lov til at vente i hvert Fald en lille Smule Selvstændighed i Udarbejdelsen af Indledningen, thi det vil Hr. „X" vel ikke paastaa, at der fandtes.

Til Slut skal jeg tillade mig lidt Kritik over selve Klubben og dens Ledelse. Naturligvis kommer der ingen Tilhørere, naar der ikke 1) sørges for helt igennem gode Indledere, 2) særlig Indbydelse til de Elever, ældre og yngre, som menes at have speciel Interesse for det foreliggende Emne, 3) Fastsættelse af en Mødeaften, der er saa gunstig som vel mulig, og endelig 4) et godt oplyst og opvarmet Lokale.

Et Kendetegn paa Eleverne i „Lyngby højere Almenskole" er foruden den Mangel paa Sammenhold, som baade Bladet og Klubben desværre i altfor høj Grad bærer Præget af, den Overfladiskhed, hvormed de begiver sig til deres forskellige Foretagender, det være sig Sport og meget andet, og som nu har givet sig et eklatant Udslag i det fremsatte Forslag til nye Love for Klubben. Disse Love skulde udelukke de tidligere Elever og det med den vidunderlige Motivering, „at Skolens nuværende Elever overhovedet ikke mener at kunne diskutere med de ældre, *som for det meste er langt mere inde i Emnet end de*". Som om det ikke maatte virke endnu mere tiltrækkende paa Medlemmerne, naar der i Klubben var andre til Stede, af hvem de kunde lære noget. Det maa sikkert blive interessante Diskussioner, der vil finde Sted i Fremtiden, naar den ene Taler er lige saa lidt inde i Emnet, som den anden. Saa skal vel ogsaa i Analogi med Indholdet i det nye Lovforslag, de hidtidige Bestræbelser for at knytte tidligere Elever til Skolen afløses af de modsatte. Ja, hvorfor ikke. Verden bliver jo bestandig klogere.

Asgeir Gudmundsson.

Køb hos de Handlende, der averterer i „Vort Blad".

Jul 1915.

Fra Barndommens Dage er Jul efter Jul
tændt Lys i vor Stue der hjemme.
Naar Klokkerne kimer, da aabnes det Skjul,
hvor Mindernes Flok laa i Gemme.
Lyset er tændt baade Morgen og Kvæld,
det brænder til langt op ad Dagen,
af Pebbernødder der snittes et Væld,
mens Praasen bli'r lille i Stagen.
Fra Kælder til Loftet det lyder: Trip, Trip,
vor Mo'r har de tusinde Tanker,
mens overalt hun maa gøre et Svip,
og Hjertet af Travlheden banker.
I Mørkningsstunden faar Sangene Røst,
som taler om, hvad der skete,
da Hyrder paa Marken saa Stjernen i Øst,
og Konger selv Barnet opledte.
Og Minderne kommer med tonende Sang,
det lyser og varmer og brænder
fra Lysene smaa og fra Stemmernes Klang
og fra alle de kærlige Hænder,
som rakte sig ud med det mægtige Bud,
at Glæden den ægte ej tages med Magt,
den sendes herned fra Alverdenens Gud
til hver, som med ham staar i Pagt.

* * *

Fra Morgen til Aften en stakket Stund,
hvor Dagen løfter sin Kerte.
Saa kalder Mørket igen til Blund
Alverdens lidende Hjerte.

* * *

Og nu kan ej mer vi til Glæden slaa Lid.
I Krigens og Dødens og Rædslernes Tid,
da Bøsser og Kolber og Kugler gør Slut
paa mandige Evner i hvert et Minut,
mens Klage og Jammer gaa hen over Jord,
og Livet maa ødes, mens sundest det gror,
gemmes der trods alle Tusinders Skrig
en Fred selv i Krig!

* * *

Jeg tror mer end før, at den findes,
men én Ting jeg ved, den maa vindes
ved Kampe mod Mørkets utallige Hære,
ved stille at tage det lette som svære
ved lydigt sin stædige Vilje at bøje
for ham som tændte sit Lys i det høje,
ved Bøn om at lære den Verden at kende,
hvis Herlighed aldrig faar dødelig Ende,
ved Tro paa, at Julens velsignede Gaade
er Bud om Guds Naade.

J. H.

En Dag i Upsala.

(Af D. Br.)

Tidlig paa Formiddagen forlod vi Stockholm i det herligste Sommervejr, og i Løbet af en Time førte Toget os gennem adskillige Tunneler i Klipperne omkring Hovedstaden, ud over den smilende, i svenske Øjne saa ejendommelige, Upsalaslette.

Vore Venner havde raadet os til endelig at besøge Gamle Upsala, og da det netop passede med Togene, kunde vi altsaa gaa frem i kronologisk Orden. Et uendeligt langt Godstog rullede ind paa Banegaarden. Var det Toget til Gamle Upsala? Ja, i den allerbageste Ende af det opdagede vi til vor Glæde en enlig Personvogn. Lutter jævne Folk med karakteristiske Ansigter var der; men Luften, nej, den blev for blandet og landlig; vi maatte ud paa Bagperronnen. Saa rumlede vi da i 10 Minuter, holdt langt borte fra Stationen, men fik Besked om at „lungna oss" saa skulde de nok køre frem med os.

Af kom vi da og begav os straks paa Vej til Kirken. Alle Husene var de ægte, rødmalede svenske „stugor". I en idyllisk gammel Gaard ved Siden af Kirken maatte vel Præsten bo, vi var nødt til at se den nærmere, vi kunde jo spørge efter Kirkenøglen. En aabenbart meget lærd Mand med Guldbriller og en høj, skaldet Tænkerpande hilste høfligt paa os. Nøglen kunde man faa hos Skolelæreren, eller hvis han var borte, hos en Kone i Nærheden. Min Rejsefælle tilbød at skaffe den til Veje, mens jeg i fulde Drag nød Solskinnet og Stilheden paa den græsbevoksede Kirkegaard. Efter en længere Tids Forløb kom han dragende med en ung Kone med en Patteglut samt en smilende og nikkende gammel Mand, som triumferende rakte den $^1/_2$ Meter lange Nøgle i Vejret. Han gestikulerede og forklarede om den gamle Domkirke, som havde staaet paa dette Sted, om Erik den Hellige, der havde ligget begravet under Gulvet her, men hvis Ben nu var ført til den nye Domkirke. Vi forsøgte at spørge om mere, men det var fuldstændig frugtesløst, han var stokdøv.

Ind i Sakristiet førte de os; der maatte man skrive sit Navn i Fremmedbogen og købe de for alle Turister saa uundværlige Postkort. Den gamle smilede og nikkede, og pludselig var han forsvunden. Det var en gammel Prædikant, forklarede Konen. Han havde virket her ved Kirken, og det var hans Lyst og Glæde at vise den til fremmede, men nu var han „litet konstig". Det var vel Præsten, der boede i den røde Gaard, spurgte vi. Nej da, det var Professoren! Hvilken Professor? Ja, de havde kun den samme!!

I Kirkemuren fandt vi indmuret en Runesten med en Drage, der rejser sig mod Korset.

Saa maatte vi forlade baade den nyere Tid og Middelalderen; thi lige udenfor Kirken mødte os noget endnu ældre, nemlig: Odins, Thors og Frejas Gravhøje. Det var aldrig før faldet os ind, at de kunde være Svenskere; men det maatte vel nok passe, thi Højene var overgroet med de herligste Blomster i de svenske Farver, og da man for en Del Aar siden havde udgravet Højene, havde man virkelig fundet baade Ben, Vaaben og Smykker.

Gammel Mjød maatte man til Ære

for de ærværdige Høje drikke af nogle mægtige Horn. Hvordan den smagte? Som Mjød skal smage! (Ingen af os havde smagt det før.) Og hvor den bragte de sunkne Livsaander paa Fode igen!

Den sidste Del af Tiden tilbragte vi paa Toppen af Gravhøjene, tre mægtige, græsbevoksede Jordhøje, hvor der duftede af Snerre og Sommer, og hvor vi sad og nød Udsigten over den vide Slette, Byen og Domkirkens Spir, der tegnede sig imod den blaa Himmel.

Saa bragte Toget os tilbage til den egentlige By, men vi var enige om, at første Del af Turen kunde vi slet ikke have undværet.

Til vor store Begejstring opdagede vi, at vi ikke straks behøvede at forlade Gudeverdenen men kunde spise til Middag i »Valhalla«, et Sted, hvor Studenter plejede at spise. Men nu i Sommertiden var der jo saa godt som ingen Studenter.

Trods Sporvognene og Forretningsgaderne fandt vi, at det var en stille og fredelig By, som foruden ved sine Bygninger, karakteriseres ved de mange større og mindre Anlæg og ved Fyrisaaen. Vi havde ikke mange Timer at være der endnu, saa det gjaldt at faa begyndt at se sig om, men hvor?

Der kommer en Student, lad os spørge! „De vilde vel ikke sige os, hvad det er for en Bygning?" „Og hvor er Biblioteket?" „Kan man komme ind paa Universitetet?" o. s. v. I Begyndelsen er han forbeholden, men Emnet interesserer baade ham og os, han bliver veltalende, følger med og forklarer: „Der er „Geiyrsgaarden"; i de gamle Træhuse heromkring vil Studenterne saa gerne bo, at det er meget vanskeligt at faa Værelser der; det er virkelig dyrere at bo her end i de moderne indrettede nye Stenhuse". Vi lukker Porten op til Geiyersgaarden, og kigger ind. Ja, vi forstaar saa godt Studenternes Smag, at de trænger til, naar det er muligt, at leve deres bedste Ungdomsaar i denne stille Idyl.

Op ad denne brede Gade kommer Studenterne dragende den sidste April. Det er et Hav af hvide Huer, og saa gaar de op ad Slotsbakken der, hvor der bliver holdt Tale for Vaaren, — hvad gør det, at der ofte er fuldt af Sne, det er dog Vaar „inunder"! Og saa bliver der sunget. Ingen Steds bliver der sunget som i Upsala. For dem, der kan synge, er det meget vanskeligt at faa passet Studierne. Det tager nok dobbelt saa lang Tid for en Sanger at faa Ende paa Studeringen, som for en, der ingen Stemme har. Ved Foden af Slotsbakken staar Gunnar Vennerbergs Statue. Ja, fra hans Glunter stammer jo en stor Del af vort tidligere Bekendtskab med Upsala, saa ham maatte vi da træffe.

Oppe paa Slotsbakken maa vi lægge Mærke til Dronning Christinas Sølvklokke, med den ringes der endnu hver Dag Kl. 9 Morgen og 9 Aften Sjælemesse for hende.

Egentlig er det en gal Tid, vi er kommen til Byen paa. Vi skulde jo se den, naar de kommer dragende, alle Studenterne, hver Nation for sig. Hvad en Nation er? Er det en Forening? Nej, mere end en Forening. Hver Student, som kommer til Upsala, maa tilhøre en Nation. Hver Nation har sin Bygning, Medlemmerne bor der ikke, men der findes forskel-

lige Samlingslokaler; det hele er som en stor Familie, man kender alle dem, der hører til ens egen Nation. Den bedste er Vest-Göta-Nation „det tycker nu jag, derför att jag sjelf hør till den". Til den hører 180 Studenter, men i hele Upsala er der 2500 Studenter. »Det går vist an att se et Nationshus«, men Klokken er mange, vi skal desværre tilbage igen i Aften. Hvor nødig vi vil, maa vi undlade at bede om at se Vest-Göta-Nation; vi takker mangfoldigst for al Venlighed og gode Oplysninger og siger Farvel.

Det er vor stadige Undren, at Svenskerne alle Vegne, naar de opdager, at vi er Danske, er saa venlige og imødekommende. Det var de sandelig ikke de først Aar efter 1905. Nu mærker vi, at til Trods for vore meget forskellige Sympatier i denne Krigens Tid, er vi dog Broderfolk og har umaadelig meget tilfælles.

Uden Vejviser fortsætter vi derefter. Af Biblioteket kan vi desværre paa Grund af Reparation kun faa meget lidt at se, ikke en Gang Gustav Vasas Bibel, den ældgamle svenske Bibel, den pragtfulde Oversættelse, — med de mange pragtfulde Initialer.

Vestibulen i Universitetet er imponerende med sine tre stjernebesaaede Kupler og Marmortrapper op til begge Sider. Over Døren til Aula, Solennitetssalen, læser vi:

Tänka fritt är stort
men tänka rätt är större.*)

Selve Aula er halvcirkelformig og Siddepladserne ordnede amfiteatralsk, der er baade en Talerstol og en Musiktribune ved Midtervæggen, her gives nemlig ofte Koncerter. — Nogle af de enkelte Fakulteters Sale, hvor Eksamen afholdes, faar vi ogsaa at se; og i en af Forelæsningssalene bliver der fortalt, at her holdes i de senere Aar Gudstjeneste Søndag Aften for de studerende.

Det er den kristne Studenterbevægelse, der har faaet Indpas paa selve Universitetet. Forholdene i Byen skal ogsaa være meget forandrede. Drikkeriet florerede før blandt Studenterne, og man kunde meget vanskeligt gaa ene ud om Aftenen. Nu er Tonen en ganske anden, og mange af de studerende søger til K. F. U. M, som har en egen stor Bygning.

Den gamle Trefoldighedskirke fra det 12. Aarhundrede og Erkebispegaarden kommer vi forbi paa Vej til Domkirken. Stille gaar vi derind og forsøger først rigtig at faa Øje paa „Kirken". Skurekonerne forstyrrer unægtelig Andagten en Del. Jeg kan ikke lade være at ønske, at den havde været helt hvid, men med sine dæmpede og smukke Farver er den dog et prægtigt Rum. I Sideskibene er der Gravkapeller, af hvilke vi særlig interesserer os for Gustav Vasas Kapel bag Alteret.

Det er dog ikke Kirkens Indre, der efterlader de stærkeste Indtryk paa os. Oppe paa Slotsbakken vender vi os, efter at have betragtet det mægtige, gamle Slot med de to bre-

*) Ved Pontus Vikners Grav blev der sagt, at han vilde have tilføjet: Tänka helligt är det största.

Skulde nogen af Læserne komme til Upsala, forsøm saa ikke at gaa hen paa Kirkegaarden og se hans Grav med Busten af ham. Hans Ansigt er præget af Lidelse, men tillige saa smukt, ædelt og rent, at man ikke kan undlade at faa Lyst til at lære ham og hans Skrifter at kende.

de, runde Taarne, og ser da ud over den store frugtbare Slette med Skov og lave Klipper i Baggrunden og lige nedenfor Bakken: Byen med Kirken, den herlige Kirke med de mange smaa Spir og de to høje Taarne. Som den staar der og peger opad, altid opad, er det den, der giver det altsammen Præg. Uden den vilde Upsala ikke være Upsala.

Kongen er død! Kongen leve!

„Klubben"s Formand er død — som Formand; han er nemlig gaaet ud af Skolen. Da Bestyrelsen (se Lovens § 4) bestaar af 3 Elever, er hans lange og løfterige Virksomhed dermed forbi — totaliter! — *Kongen er død!*

Da denne sørgelige Tidende blev mig fortalt, var der et, der slog mig: Er det symbolsk? Er dette, at Formanden afgaar ved en blid og stille Død, et Billed paa „Klubbens" Liv — eller rettere Død?

Formandens Kræfter slog ikke til til det forcerede Arbejde — han døde med andre Ord paa Grund af begyndende aandelig Overanstrengelse?

Der gør sig forskellige Meninger gældende om *Klubbens „Fremtid"*; nogle hævder, at der intet er, der hedder saadan; mens andre mener, at de nuværende Elever ligesaavel som de tidligere kan holde en Diskussionsforening i Gang.

Naar Bestyrelsen kun har kunnet faa *en* til at indlede ved de to Møder, der har været holdt — saa tegner det ikke godt. Men den har ogsaa faaet 2 G.er til at love at indlede. At love er ærligt — at holde besværligt — ogsaa i dette Tilfælde. Den ene Indleder tog sit Ord tilbage med den Motivering, at „han var med i en Sammensværgelse" (mod hvem?).

Og den anden turde ikke udsætte sin Indledning for de forhenværende Elevers forstaaende Kritik. Bestyrelsen henvendte sig saa til den „forhenværende", der havde indledt de to andre Gange, med Bøn om atter at faa en Indledning. Svaret var et Afslag og et Citat af en Lærer: Quantum satis. ut fiat nok!

Tyder det, at „Klubben" ikke kan faa Indledere, ikke paa, at den sejler i Dødvande med Lig i Lasten?

Men paa den anden Side: Viljen til at tage Del i et Diskussionsklubsliv er sikkert til Stede hos de fleste ældre Elever. Evnerne har de vel i samme Grad som de tidligere Aargange. Hvorfor da ikke tage fat og puste Liv i Kludene?

Skal „Klubben" fortsætte sin Tilværelse og virkelig blive en Diskussionsklub — da gælder det om at løfte i Flok, at enhver er parat til i Handling at vise sin Vilje, parat til at indlede og som Bestyrelsesmedlem at virke for „Klubben".

Det er af afgørende Betydning, at „Klubben" faar *en energisk, foretagsom og idérig Formand* i Stedet for den „afdøde".

For en saadan Formand vil sikkert mange være med til at raabe et: *Kongen leve!*

Scripsi.

Ovenstaaende Ind'læg burde være fremkommet før Klubben's sidste ekstraordinære Generalforsamling; det hentyder til Kai Alex. Hansens Afgang som Formand.

Red.

Fra Strand og Sø.

Skitse af O. Kr.

—:—

Nordkysten af . . . Ø løber temmelig lige fra Øst til Vest men fra det nordvestlige Hjørne skyder et langt Rev ud, paa hvilket der kun er 1 a 2 Fod Vand; selv i godt Vejr betegnes Ryggen af det ved en lang, hvid Skumstribe; men naar det kuler haardt, fraader og bruser det langs hele Revet. Bølge paa Bølge knuses paa Stenene, og den hvide Stribe bliver bredere og mere kruset „som en uhyre Strudsfjer, Øen har prydet sig med". Baadehavnen ligger paa Vestkysten lige op til den søndre Side af Revet, paa hvis inderste Del den nordre Mole er lagt.

Jeg haaber med disse Ord at have givet en saa klar Beskrivelse, at Læseren kan være med og nu i Tanken følge den lille Episode, jeg i det følgende skal fremstille.

Med Snebyger og Frost havde Nordoststormen raset i to Døgn, Øen havde „Fjeren i Hatten", og „Mo'er Karens Kyllinger" (Braadsøerne) hoppede lystig hen over den graablaa Flade.

Paa Havnemolen stod en Gruppe Øboere. De fleste havde deres „Rustning", Olietøj og Søstøvler, paa. Det var Folk, der ikke havde tilbragt deres Dage i Kakkelovnskrogen. Ro og Alvor stod præget i de brune, vejrslagne Ansigter.

Alles Øjne var rettede ud imod et bestemt Punkt, en Skonnert, der stred sin Kamp mod Braadsøerne derude.

Fartøjet var øjensynlig i Nød. For Stagfokken og en Stump af Skonnertsejlet laa det paa Bagbords Bov nordvest i og søgte at klare sig uden om Revet. Sprydet var borte, og Stangen paa Fokkemasten hang og dingiede i Rigningen.

„Hun klarer sig ikke uden om! Hun gjorde bedre i at bære af og sætte ind paa Kysten, hvor vi kan naa hende med Raketten. Hvis hun bliver ved, til hun ikke har Plads mere til at halse rundt, kommer hun kun til at staa ude paa Enden af Revet."

Disse Ord kom fra en høj, kraftig Mand; han var ikke langt fra Oldingealderen, men det var let at se, at han endnu langt fra havde opgivet Kampen med det vaade Element, Mod og Energi lyste ud fra de furede Træk.

Ingen svarede; det var klart, at alle var af samme Mening.

En Snebyge trak nu op og skjulte Skonnerten.

Paa det Tidspunkt kom en ny Person; det var en ung, bleg Mand; han bar Hovedet for over bøjet, og der var noget lidende udbredt over hans Ansigt, der stod i en forunderlig Modsætning til de aabne, frejdige Ansigter hos de sømandsklædte Øboere.

Alle hilste ham ærbødig.

„Er der et Skib i Nød?" spurgte han.

„Ja, Hr. Pastor!" svarede den gamle, der før havde talt, „Skonnerten der ude er nu skjult af Snetykningen, og det er et Spørgsmaal, om vi faar hende at se igen, naar Bygen er dreven over; hun styrer lige mod Enden af Revet, og er hun ikke af godt Tømmer, holder hun ikke fem Minutter efter, at hun har stødt."

„I maa redde Besætningen, — Lars Olsen! — Det er Eders Pligt som god Kristen!" sagde den unge Mand, og der kom ligesom noget bydende i hans matte Træk.

Den gamle forandrede ikke en Mine; det var blot, som om der kom lidt mere Glans i hans ærlige Øjne, der ikke var rettede mod Præsten, men ud i Snetykningen — der, hvor Skonnerten var forsvunden. Havde man sagt til ham: „Kan Du redde dem?" — men: „Du maa, Du skal redde! Det er Din Pligt!!" Ingen havde endnu mindet h a m om Pligten; den kendte han!

Saaledes stod han nogle Sekunder, saa vendte han sig om mod Præsten og sagde:

„Ser De, Hr. Pastor! Hvis Skonnerten støder, kan vi kun borde hende i Sænkekølsbaaden; enhver almindelig kølbygget Baad vil hugge igennem derude, selv om Vraget bliver staaende paa 7 eller 8 Fod Vand; men Besætningen til den Baad er 6 Mand, og de fleste har Kone og Børn at forsørge. Der er kun grumme liden Sandsynlighed for at redde, men stor for at drukne! Kan De nu forstaa, at det er højt Spil! Mine Knægte og Tøser er store nok til at skøtte sig selv, og Mutter ligger godt fortøjet oppe bag Stendiget, men de andres Rollinger kunde kanske gerne komme til at faa deres Opdragelse i Fattighuset, hvis vi nu er for raske paa det.

Langsomt og sindigt kom Ordene frem: han talte ikke om, at han var blevet krænket; han roste sig ikke af, at han altid havde ud ført sin Pligt, han forklarede kun paa sin egen simple Maade, hvordan Sagerne stillede sig.

Det bydende i den unge Præsts Ansigt var forsvundet; her vilde Formaning være Fornærmelse, følte han. „Gør som I vil, Lars Olsen! I ved bedst, hvad der h e r er det rette!"

Han havde bøjet Hovedet; han var ydmyget; den simple Mand, Lodsen Lars Olsen, havde ydmyget ham — ikke med flotte, logiske Slutninger, men med simple og ærbødige Ord, havde ydmyget h a m, Præsten, der satte sin Ære i Veltalenhedens Kraft.

Den lille Forsamling stod i tavs Forventning; Bygen havde begyndt at lette i Øst; om faa Minutter vilde man erfare Skonnertens Skæbne.

Lodsen brød først Tavsheden.

„Gaa ned, Hans, og se om „Marsvinet" er klart; ud maa vi i hvert Tilfælde, s a a s n a r t vi har set, at Skonnerten har stødt — kanske den har klaret sig!"

Den havde ikke klaret sig!

Faa Minutter efter havde Stormen draget Forhænget til Side. — Skonnerten stod midtvejs paa Revet; den havde aabenbart, da den kunde indse, at det var umuligt at klare Revet, forsøgt at halse rundt, men for silde. Rummet havde været for kort; den havde stødt, og Agtermasten var drejet over Bord. Skonnerten var ikke mere noget Skib, men et Vrag.

Næppe var Fartøjets Stilling blevet tydelig, før der kom Liv i Gruppen paa Havnemolen. Ingen behøvede at kommandere „Marsvinet"s Besætning; enhver ilede tavs til sin Post.

„Tre Reb i Sejlet og et i Fokken! nu rask, Folkens, hvert Sekund kan blive dyrt! Stræk det Styrbords Vant lidt, Jens!! — I Knægte deroppe paa Broen! Hent os et Par Pøse fra de andre Baade! Er vi saa klar overalt? Naa, saa i Guds Navn da! Kast løs deroppe! Sæt af!"

I det næste Minut bar „Marsvinet" sin lille kække Besætning ud igennem Havneindløbet.

Mon de, hvis Mod vi med Rette priser i høje Toner, de, som i gamle Dage drog ud paa Vikingelog, mon de alligevel var taprere og modigere end de 6 Mand i „Marsvinet"?

Ingen anden end Lodsen talte; men alle var rede til paa Øjeblikket at uføre hans Befalinger.

„Vi kniber hende saa nær op under Revet, som vi kan; hver Favn, vi vinder op herinde i Smulten, sparer os maaske hundrede, naar vi kommer ud i Søgangen!"

Til Luvard om Styrbord strakte det smalle Rev sig en god Fjerdingvej ud i Nordvest. Paa Nordsiden af Revet sydede og brusede Brændingen, medens Vandet paa Sydsiden var smult. For at naa sit Maal maatte „Marsvinet" uden om Revet og saa bære af ned mod Skonnerten, der stod midtvejs paa Revet omtrent to Hundrede Alen ude fra Brændingen. Da Vinden var nordnordost, maatte der altsaa krydses op mod Vinden for Enden af Revet.

„Marsvinet" lagde „Øret" til; det brummede ordentlig for Boven; det var, som om den længtes efter en Dyst med de „hvide Parykker" derude, hvor Søerne pidskede forbi.

„Det bliver vel den haardeste Dyst, hun har prøvet endnu!" mumlede Lodsen ved sig selv, da Baaden puttede Stævnen ind i den første Sø.

Og saa gik det videre bi de Vind; — op og ned hoppede det prægtige lille Fartøj; naar det hævede sig op paa en Sø, lignede det en Vildand, der ryster Vingerne efter en Dukkert.

„Vi staar væk, til vi er sikre paa at kunne strække norden om! Strømmen er imod, maaske vi ikke vinder op!"

Baade Pumpen og Pøsene var allerede i fuld Gang; „Stænkene" til Luvard og „Sjattene" i Læ kastede hvert Minut halve Tønder Vand ind over Lønningen.

Naar „Marsvinet" rejste sig i høj Sø, drejede Lodsen sig af og til om for at se, hvor stor Afdriften var.

„Hun klarer sig alligevel! Nu kun et smult Sted, saa bover vi! Klar over alt til at vende! Læ!"

„Baaden lystrede villig; Sejlene blev levende, og Stævnen drejede sig op mod Vinden; men just, da Farten var løben af, kom en næsvis lille Sø brasende mod Styrbords Bov. Farten standsedes, og „Marsvinet" sakkede. — Vendingen var mislykkedes!

„Kast los Udhaler og Skøder! Og fir, naar hun brækker tværs!"

Da der igen var kommen Styr paa Fartøjet, raabte den gamle:

„Vi maa prøve en Gang til. Vær Du parat, Jens, og spil Fokken i Agterliget med en Baadshage!"

Denne Gang lykkedes det; Mar-

svinet vendte den anden Side til, af Sted gik det gennem Braaddene paa Styrbords Bov . . . Revet var i Læ!

Da Baaden passerede Revets Spids, stod det at læse i hele Besætningens Øjne, at den var stolt af det lille Fartøj; ingen anden af Øens Baade vilde have kunnet gøre det, „Marsvinet" havde gjort.

Skonnerten stod endnu. Bølgerne brød imod dem, som om de var vrede over at træffe denne Hindring paa deres Vej. Til Luvard stod der en hvid Bræmme om Vraget.

Saa snart Baaden havde passeret Odden, firede Lodsen ud i Skødet, lagde Roret op og holdt nu lige ned mod Skonnerten.

„Er hun klar af Vraggodset, Jens? Se godt efter!"

Jens sprang op paa Mastetoften med Haanden i Faldene; der havde han klar Udsigt, naar Baaden hævede sig paa en Sø.

„Vraggodset ligger endnu og driver op ad hende, vi kan ikke borde hende i Læ!" raabte Jens og krøb ned igen.

„Saa kan vi slet ikke borde hende," sagde Lodsen og lagde nu Roret ned.

„Marsvinet" fo'r forbi Vraget om Luvard; Skonnertens Besætning, 7 Mand, holdt sig fast i Fokkevantet og det opstaaende forude. Man kunde se paa deres Ansigter, at de paa en Gang var forbavsede og taknemmelige over, hvad der blev gjort for at redde dem, men det stod tillige at læse i dem, at de kun havde ringe Haab om, at det vilde lykkes.

„Har I Livet kært, saa kap væk Vraggodset!" brølede Lodsen ind til dem.

Man svarede derinde, men Ordene døde bort i Stormen.

„De har kappet," begyndte Jens, da Vraget var passeret, — „men Godset kan ikke drive væk!"

„Rigtig, Jens! Vi maa bugsere det bort, — der bliver ikke andet for," svarede Lodsen; „det driver ikke bort af sig selv; naar de derinde nu kun har forstaaet, hvad de skal gøre!"

„Der kommer en Mand op agter ved Rattet med en hvid Bøje i sin Haand!" raabte Jens.

„Godt! saa prøver vi! Læ"

„Marsvinet" drejede rundt igen og af Sted gik det atter lige mod Vraget. Hvis hun nu nægtede at vende lige for Skonnertens Agterspejl! Hvad saa? Man kunde se paa de spændte Træk i de vejrslagne Ansigter, at Øjeblikket var afgørende mellem Liv og Død. — Først da Baaden var 15 Alen fra Vraget, lød igen Kommandoen „Læ!" Faldt Baaden igen af for Vinden, vilde den i næste Minut være hugget i Stykker. — Denne Gang hjalp dog selve Fjenden; en tung, svær Sø pressede sig ind mellem Vraget og Baaden, hvis Stævn kastedes til Side; Fokken fyldte i Luvard. Lige i Vendingen fløj den hvide Bølge ned i Baaden; den var ved en lang Line fastgjort til Stormasten, som laa og drev i Læ af Vraget. Linen var i et Øjeblik gjort fast til Baaden..

„Det er for Resten ingen Frossenpinde dem deroppe!" mumlede Jens, mens „Marsvinet" løb Linen tot.

Den lille Skude arbejdede voldsomt, da den fik denne uventede Byrde at drage; den kunde nu ikke mere lette sig frit for Søerne, og Braaddene brød voldsomt ind over den.

„Hun rokker sig ikke af Stedet, vi maa bære af! Fir!“ kommanderede Lodsen og lagde Roret om, men i det samme kom en voldsom Braadsø væltende ind over Bagbords Laaring og skjulte næsten Føreren i Skum og Fraade.

Baaden blev halv fuld af Vand, men Stødet, Søen havde givet den, hjalp med til at drage Byrden. Vragstumperne fulgte langsomt efter det lille Farløj. Havde man ikke haft de fremmede Pøse, vilde det have været en besværlig Sag at faa Baaden læns; nu gik det temmelig rask; inden fem Minutter var det meste Vand ude, og Skonnerten var imens bleven klar af Vraggodset.

„Kast saa los og lad det drive!“ raabte Lodsen; „nu har vi Plads nok!“

„Marsvinet“ blev igen „levende“ og fjernede sig hurtig Øster paa.

„Nu ved enhver vel, hvad han har at gøre, naar vi løber hende paa Siden! Naa, saa i Guds Navn da, lad os prøve! Læ!“

Denne Gang gik det ikke saa let; først ved det tredie Forsøg vendte Baaden, som imidlertid havde fjernet sig en halv Fjerdingvej Øst for Vraget.

Om Bord i Skonnerten havde man heller ikke været tidig; da „Marsvinet“ var den paa en halv Kabellængde nær, kunde man se to Mænd staa med oprullede Trosser til at hive ned i Baaden.

„Grib Du den forreste, Niels! og Jens den agterste! I andre tre klar ved Sejlene! og pas saa paa, et Fejltrin kan koste baade dem og os Livet!“

I det Øjeblik, Baaden jog ind i Læ af Vraget, blev Sejlene bjergede. Vandet var her nok roligere, men til Gengæld slingrede Baaden voldsomt, nu da der ingen Støtte mere var paa den; det var umuligt at komme Skonnerten saa nær, at Mandskabet kunde springe om Bord i Baaden; Lodsen styrede omtrent to Favne fra Vraget.

„Hiv saa Trosserne ud!“ brølede han ind til de skibbrudne, der nu var krøbet ned i Læ, hvor de stod i Vand til Knæene og holdt sig fast i Rælingen.

Niels og Jens greb nu hver sin Trosse.

„Gør ikke fast, men stræk og fir efter Slingringerne! og nu ingen Betænkeligheder Folkens derinde; en for en maa i Vandet, saa haler vi Jer ind!“

Opfordringen var overflødig; de vidste Besked: — Skibsdrengen havde allerede Redningskransen om Livet. Den lille Fyr saa med en noget forknyt Mine ned i Fraaden men Lodsens opmuntrende venlige Blik gav ham Mod; en, to tre! var han i Vandet; — en bred Haand greb ham i Kraven, og en kraftig Arm løftede ham ud af Kransen og ind over „Marsvinet“s Lønning.

„Hal saa ind igen Bøjen! — Saa Nr. to! Nu rask!“

I mindre end fem Minutter havde „Marsvinet“ sin kostbare Last inde, men det var ogsaa paa høje Tid. Just da den sidste Mand i dels

Juleindkøb

gør De fordelagtigst hos mig, jeg har det store Lager og absolut billigste Priser.

Telf. 151. **R. W. Rasmussen,** Telf. 151.
skraas for Lyngby Kirke.

Leverandør til Varelotteriet og Landbrugslotteriet.

P. Frederiksen,
Hovedgaden 68.

Cigarer, Tobakker.
Piber i stort Udvalg.

HARALD BØRGESEN,
Frederiksberggade 28. Telf. C. 689.
Sportstorretning.

Min illustrerede Prisliste og Ønskeseddel udleveres gratis.

H. ROSTED.
Sadelmager & Dekoratør,
Hovedgaden 45,
anbefaler sig med alt til Faget henhørende.

Chr. Petersens Skrædderforr.
Jernbanevej 2,
anbefaler sig med Herre- og Dameskrædderi samt Reparationer.
Reparationer laves billigst i Januar og Februar Maaned.

kravlede, dels blev nalet inden Bords, lød der et Skrald fra Vraget; Fokkemastens luv Vant var sprunget!

„Slip Trossen, Niels! Hal ind agter, Jens! Op med Fokken!" — Næppe havde Baaden faaet Tid til at svaje, før Masten kom susende ned lige ved Siden af den; hvis den havde været i sin tidligere Stilling, vilde der ikke været en kraftig Arm løftede ham nu ud af

„Hold hende fri med en Baadshage der forude, og svaj hende med det samme helt rundt! Ret saa! Nu op med Sejlet!"

Saa gik det igen bi de Vind og op mod Søerne, men nu gik det hjemad; Sejren var vunden!

Hvis man skulde vurdere Sejren efter Farens Størrelse og Kampens Øjemed, saa var vel nok de seks Mænds Sejr en Del mere berømmelig end mange af dem, vi synger Hymne over. Og dog, hvor mange Kampe af en Slags kæmpes der ikke af brave Mænd med Hjertet paa det rette Sted, Kampe, som knap omtales og altid glemmes, hvad enten de saa ender med Sejr eller Død.